

Sygn.akt III AUa 364/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 września 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Marek Szymanowski

Sędziowie: Sławomir Bagiński

Alicja Sołowińska

Protokolant: Magdalena Zabielska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 września 2020 r. w B.

sprawy z odwołania J. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o ponowne ustalenie wartości kapitału początkowego i wysokość emerytury

na skutek apelacji wnioskodawcy J. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 25 marca 2020 r. sygn. akt IV U 878/18

I. oddala apelację;

II. odstępuje od obciążania odwołującego się kosztami zastępstwa prawnego organu rentowego za drugą instancję .

Sygn. akt III AUa 364/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26.02.2018 r., znak: ENP/20/023141577 Zakład Ubezpieczeń Społecznych w O. przyznał J. K. prawo do emerytury, na podstawie art. 24 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity; Dz. U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.), od dnia 01.02.2018 r. tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Z kolei decyzją wcześniejszą z dnia 22.02.2018 r. organ ustalił wysokość (znak sprawy: (...)-2018) kapitału początkowego ubezpieczonemu J. K. wysokość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. na kwotę 61 239,09 zł.

J. K. zaskarżył obie wskazane powyżej decyzje zarzucając:

1. decyzji o ustaleniu kapitału początkowego wadliwe obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału ubezpieczonego oraz nie uwzględnienia okresów zatrudnienia jako okresów składkowych mających znaczenie do ustalenia wartości kapitału początkowego,

2. decyzji o przyznaniu emerytury wydanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w O. dnia (...). znak: ENP/20/O23141577 wadliwe ustalenie kwota składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji - wysokość kwoty oraz kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego - wysokość kwoty, które to kwoty mają istotny wpływ na wymiar przyznanej emerytury

Domagał się zmian zaskarżonych decyzji poprzez :

1. uwzględnienie w obliczeniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynagrodzenia w kwocie 11.500 zł wypłaconego mu w okresie od 03.09.1971r. do 31.12.1971r. wynikającego z regulacji art. 78 i 83 ustawy z dnia 6 czerwca 1958r o służbie wojskowej szeregowców i podoficerów Sił Zbrojnych (Dz.U. Nr 36 poz.164) oraz z art. 6 ust.1 ustawy z dnia 6 czerwca 1958 r. o uposażeniu żołnierzy (Dz.U. Nr 36 poz. 165).

2.uwzględnienie w obliczeniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynagrodzenia w kwocie 51.000 zł wypłaconego mu w okresie od 01.03.1978r. do 28.02.1979r. na podstawie regulacji art. 93 ust.1 ustawy z dnia 6 czerwca 1958r. o służbie wojskowej szeregowców i podoficerów Sił Zbrojnych (Dz.U. Nr 36 poz.164) w związku z art. 82 pkt.2 ust.lb ustawy z dnia 30 czerwca 1970r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych obowiązującej od dnia 01.10.1970r. (Dz. U. Nr 16 poz. 134)

3. zarachowania i uznanie do ustalenia wartości kapitału początkowego okresów zatrudnienia:

a. od 02.04.1980 r. do dnia 30.11.1980 r. w Zakładzie (...) w M. prowadzonym przez M. K. z d. K.,

b. od 04.09.1981 r. do 17.01.1987 r. z tytułu prowadzenia na własny rachunek zakładu rzemieślniczego w zakresie fotografowania w L.,

c. od 07.08.1987 r. do 31.12.1998 r. w związku z prowadzeniem na własny rachunek zakładu rzemieślniczego w zakresie fotografowania w O.,

d. okresu odbywania praktycznej nauki zawodu w latach 1965-1969.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań, podnosząc argumentację zawartą w uzasadnieniach zaskarżonych decyzji.

Wyrokiem z dnia 25marca 2020 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 22 lutego 2018 r. znak: (...) -2018 w ten sposób, że wysokość należnego ubezpieczonemu J. K. kapitału początkowego ustalił na dzień 1 stycznia 1999 r. na kwotę 96.769,09 zł, podstawę wymiaru na kwotę 979,64 zł, liczbę okresów składkowych ustalił na 239 miesięcy, zaś wskaźnik wysokości podstawy wymiaru na 80,24%. Zmienił też w konsekwencji zaskarżoną decyzję z dnia 26 lutego 2018 r. znak: ENP/20/O23141577 w ten sposób, iż wysokość emerytury wynosi 1934,23 zł brutto W pozostałym zakresie odwołania oddala

Sąd Okręgowy ustalił, że J. K. ur. (...), 65 lat skończył w dniu 26.04.2016 r., wniosek o emeryturę złożył w dniu 05.02.2018 r. Organ rentowy zwrócił się w dniach 09.02.2018 r., 13.02.2018 r., z wnioskami o potwierdzenie ubezpieczenia odwołującego:

- za okres od 10.01.1980 r. do 09.11.1980 r., jako pracownik u płatnika składek (...) Zakład (...);

- za okresy od 10.11.1980 r. do 30.05.1981 r., od 04.09.1981 r. do 17.01.1987 r.,

- za okres od 07.08.1987 r. do 31.12.1998 r., jako osoba prowadząca działalność - do ZUS Inspektorat w M.;

- za okres od 04.10.1995 r. do 31.12.1998 r. jako pracownik u płatnika składek K.F. (...) Sp. z o.o - do (...) Oddział we W..

Po otrzymaniu odpowiedzi na powyższe wnioski o potwierdzenie ubezpieczenia odwołującego, organ rentowy do ustalenia wartości kapitału początkowego nie uwzględnił następujących okresów:

- od 10.01.1980 r. do 09.11.1980 r., ponieważ płatnik (...) Zakład (...) nie figuruje w ewidencji Zakładu,

- od 10.11.1980 r. do 30.11.1980 r., gdyż według zgłoszenia do ubezpieczenia ZUS odwołujący rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej od 01.12.1980 r.,

- od 04.09.1981 r. do 17.01.1987 r.,

od 07.08. 1987 r. do 12.12.1993 r.,

- od 01.08. 1994 r. do 31.12.1998 r., gdyż odwołujący nie figuruje w ewidencji ZUS jako osoba prowadząca działalność gospodarczą,

- od 11.07.1994 r. do 16.07.1994 r., gdyż odwołujący przebywał na urlopie bezpłatnym.

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto:

- kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji, która wynosi 28511,40 zł,

- kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego, która wynosi 228726,04 zł,

- średnie dalsze trwanie życia 201,60 miesięcy.

Wyliczona w ten sposób wysokość emerytury wynosi 1275,98 zł, która została obliczona zgodnie z zasadami wskazanymi w art. 26 cytowanej ustawy: $(285\ 11,40\ \text{zł} + 228\ 726,04\ \text{zł}) : 201,60\ \text{m-cy} = 1275,98\ \text{zł}$ (brutto).

Łącznie wysokość emerytury po waloryzacji od 01.03.2018 r. wynosi 1314,00 zł (brutto), a wysokość świadczenia przysługująca do wypłaty - 1107,74 zł.

Zaskarżoną decyzją z dnia 22.02.2018 r. organ rentowy ustalił wartość kapitału początkowego. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ przyjął podstawę wymiaru w kwocie 970,49 zł.

Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od dnia 01.01.1972 r. do 31.12.1981 r.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 79,49%.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 79,49% przez kwotę 1220,89 zł tj. kwotę bazową określoną w ustawie powołanej w cz. I decyzji $(79,49\% \times 1220,89\ \text{zł} = 970,49\ \text{zł})$.

Do obliczenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął 10 lat 11 miesięcy 10 dni okresów składkowych. Wartość kapitału początkowego ustalona na dzień 01.01.1999 r. wyniosła 61.239,09 zł. Wyżej wymieniona wartość kapitału początkowe ustalona zaskarżoną decyzją została przyjęta do ustalenia wysokości emerytury przyznanej decyzją z dnia 26.02.2018 r.

Skarżący rozkazem Dowódcy (...) Okręgu Wojskowego Nr (...) z dnia 03.09.1971 r. został powołany na stanowisko podoficera kwaterunokowego w (...) Nr 2 w O.. Następnie rozkazem Dowódcy (...) Okręgu Wojskowego Nr 01/Pz z dnia 04.01.1978 r. na podstawie art.51 ust.1 pkt.2 ustawy z dnia 30 czerwca 1970r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz.U. Nr 16 poz.134) został zwolniony z zawodowej służby wojskowej na własną prośbę. Do zwolnienia

stanowiska służbowego doszło dnia 25.02.1978r. W okresie tym otrzymał uposażenie w wysokości wskazanej na k-109-111 akt.

Odwołujący był uczniem Szkoły (...) w latach 1965-1969, w dniu 29 czerwca 1969 r. otrzymał świadectwo ukończenia szkoły w zawodzie murarz- tynkarz, uczniowie szkoły odbywali praktyczną naukę zawodu w warsztatach szkolnych oraz u pracodawców na podstawie porozumień zawartych między szkołą a pracodawcą, nie byli pracownikami młodocianymi k- 52 k- 29-30.

Dokumentacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz MON stanowiła podstawę do zweryfikowania okresów polegania ubezpieczeniu. Organ rentowy w dniu 17 stycznia 2020 r. sporządził decyzje symulacyjne uwzględniające wszystkie udokumentowane okresy podlegania ubezpieczeniu oraz wysokość dochodów uzyskiwanych w spornym okresie. K- 160 – 164 .

Organ nie uwzględnił poza spornymi okresami również okresów:

-od 10-11-1980 do 30-11-1980, gdyż, według zgłoszenia do ubezpieczenia ZUS rozpoczął Pan prowadzenie działalności gospodarczej od

-01.12.1980 r., - od 01 -05-1991 do 01 -09-1991, od 01-01-1992 do 30-04-1992, gdyż, umorzono składki na ubezpieczenie społeczne,

- od 10-01-1980 do 09-11-1980, gdyż ubezpieczony nie został zgłoszony do ubezpieczenia społecznego,

- od 01-01-1987 do 31-01-1987,

od 01-07-1990 do 01-07-1990, gdyż nie została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne,

- od 01-05-1992 do 12-12-1993,

od 01-08-1994 do 31-12-1998, gdyż, nie figuruje ubezpieczony w ewidencji jako osoba prowadząca działalność gospodarczą,

- od 11-07-1994 do 16-07-1994, gdyż w tym okresie ubezpieczony przebywał na urlopie bezpłatnym.

Organ rentowy wskazał, iż nie kwestionuje wysokości wyliczenia kapitału początkowego oraz emerytury wskazanych w decyzjach symulacyjnych.

Sąd Okręgowy uznał, że okoliczności faktyczne Sąd przyjął nie były kwestionowane przez strony, a dokumenty, z których wynikają są sporządzone w formie przewidzianej prawem i nie budzą wątpliwości Sądu co do ich zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy. Odwołanie wnioskodawcy jest zasadne częściowo i wymagało uwzględnienia w części - pkt. I wyroku, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. – zgodnie z wyliczeniem z k- 130 - 134.

Spornym w sprawie pozostawało uwzględnienie w obliczeniu :

- wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynagrodzenia w kwocie 51.000 zł wypłaconego mi w okresie od 01.03.1978r. do 28.02.1979r. na podstawie regulacji art. 93 ust.1 ustawy z dnia 6 czerwca 1958r. o służbie wojskowej szeregowców i podoficerów Sił Zbrojnych (Dz.U. Nr 36 poz.164) w związku z art. 82 pkt.2 ust.lb ustawy z dnia 30 czerwca 1970r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych obowiązującej od dnia 01.10.1970r. (Dz. U. Nr 16 poz. 134) - okresów zatrudnienia:

a. od 02.04.1980 r. do dnia 30.11.1980 r. w Zakładzie (...) w M. prowadzonym przez M. K. z d. K.,

b. okresu odbywania praktycznej nauki zawodu w latach 1965-1969. Sąd Okręgowy przypomniał, że zgodnie z przepisem art. 173 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

(Dz.U.2018.1270) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

Sąd Okręgowy przypomniał, że stosowanie art. 174 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12,

w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2, czyli w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 roku (art. 174 ust. 3). Do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 roku (art. 174 ust. 7). Przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24 % tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku. Współczynnik ten oblicza się według ustalonego w ustawie wzoru (art. 174 ust. 8). Wzór ten przewiduje uwzględnienie m.in. wieku ubezpieczonego oraz osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku stażu ubezpieczeniowego, który oznacza udowodniony okres składkowy i nieskładkowy. Zgodnie z art. 174 ust. 9a ustawy emerytalno-rentowej, staż ubezpieczeniowy i wymagany staż, o których mowa w ust. 8, określa się w dniach, jeżeli jest to dla ubezpieczonego korzystniejsze. Zasadą jest przy tym, stosownie do treści art. 15 ust. 1 cyt. ustawy, że podstawę wymiaru stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne. Wynagrodzenie uwzględnianie w podstawie wymiaru kapitału początkowego nie może zatem budzić wątpliwości co do jego wysokości i faktycznej wypłaty. W myśl art. 116 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2018.1270) do wniosku w sprawie przyznania świadczeń powinny być dołączone dowody uzasadniające prawo o świadczeń i ich wysokości, określone w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Niezależnie od tego Sąd Okręgowy wskazał należy, iż sposób dowodzenia twierdzeń ubezpieczonego domagającego się ustalenia kapitału początkowego objęty jest regulacją § 21 i 22 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i wypłaty z tych świadczeń (Dz.U.2011.237.1412). Przepis § 21 przewiduje, że środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Natomiast zgodnie z § 22 tego rozporządzenia środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności: legitymacja ubezpieczeniowa lub legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia. W odróżnieniu od poprzedniego rozporządzenia wykonawczego (z dnia 7 lutego 1983 roku) przepisy te nie przewidują więc zamkniętego katalogu środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków; organ rentowy nadal może w tym zakresie opierać się jednak wyłącznie o dowody z dokumentów. Niemniej przepisy regulujące postępowanie o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym nie mają jednak zastosowania w postępowaniu sądowym, które regulowane jest przepisami ustawy z dnia 17 listopada 1964 roku - Kodeks postępowania cywilnego. Ewentualne ograniczenia dowodowe mogą wynikać jedynie z przepisów tego Kodeksu. Zgodnie zaś z treścią przepisu art. 473 k.p.c.,

w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Za takim tokiem postępowania przemawia też utrwalona linia orzecznictwa Sądu Najwyższego wyrażona między innymi w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 czerwca 2006 roku (I UK 115/06 OSNP 2007 r. Nr 17-18, poz. 257), w którym sformułowany został pogląd, iż wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 277 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem może być udowodniony wszelkimi środkami dowodowymi, a także w uzasadnieniu wyroku z dnia 8 sierpnia 2006 roku wydanego w sprawie I UK 27/06 (OSNP 2007 r. Nr 15-16, poz. 235), w uzasadnieniu którego stwierdzono, iż brak dokumentów wymienionych w § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm. – jest to poprzednio obowiązujące rozporządzenie, zastąpione aktualnie przywołanym wyżej rozporządzeniem z 11 października 2011r.) nie uzasadnia zastosowania art. 23 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli ubiegający się udowodnił uzyskiwanie przychodów wyższych od stanowiących podstawę wymiaru najniższej emerytury lub renty w okresie wymienionym w art. 15 ust. 1 i 6 tej ustawy.

Odnosząc to do realiów niniejszej sprawy Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z przyjętym orzecznictwem w sprawie, w której przedmiotem jest prawo do świadczenia rentowo-emerytalnego lub wysokość tego świadczenia, wymaga się dowodów nie budzących wątpliwości, spójnych oraz precyzyjnych - potwierdzających czy uprawdopodobniających w stopniu graniczącym z pewnością nie tylko fakt zatrudnienia, ale i pozostałe okoliczności związane ze świadczeniem pracy. Prymat nadany dokumentacji pracowniczej prowadzi do gradacji mocy dowodowej polegającej na tym, iż dokumentacja ta stanowi podstawę weryfikacji pozostałych dowodów przedłożonych przez strony (tak np. orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28 października 2008 r., sygn. III AUa 560/08).

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy zbadał roszczenie odwołującego o uwzględnienie przy obliczaniu kapitału początkowego okresu nauki w Szkole (...) w latach 1965-1969 . Zdaniem Sądu Okręgowego nie było podstaw do uznania okresu pobierania nauki zawodu, jako okresu składkowego, na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy emerytalnej. Okresu praktycznej nauki zawodu, wobec braku stosownej umowy o pracę, nie można wliczyć do stażu pracy tylko na podstawie świadectw szkolnych oraz świadectwa ukończenia przez szkoły zawodowej. Sam odwołujący na rozprawie w dniu 10.10. 2018 r, k-29 akt wskazywał , iż nie miał zawartej umowy, wykonywał praktyki uczniowskie w ramach warsztatów szkolnych a w następnych latach na budowie. Ubezpieczony potwierdził, iż nie zawierał umowy o naukę zawodu z pracodawcą.

W myśl ww. przepisu za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 roku okresy zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975 roku. Przepisy art. 9 ust. 1 oraz art. 10 ustawy z dnia 2 lipca 1958 roku o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. z 1958, nr 45, poz. 226), obowiązujące od 21 lipca 1958 roku do 1 stycznia 1975 roku, stanowiły, że zakład pracy, przyjmując młodocianego na naukę zawodu w celu przyuczenia do określonej pracy oraz odbycia wstępnego stażu pracy, jest obowiązany zawrzeć z nim na piśmie umowę, określającą zawód albo rodzaj pracy, w jakim młodociany będzie szkolony, czas trwania nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy lub wstępnego stażu pracy oraz zasadnicze obowiązki i uprawnienia młodocianego (art. 9 ust. 1) oraz, że okresy nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy i wstępnego stażu pracy są okresami zatrudnienia (art. 10). Sąd Okręgowy podniósł, że ustawa z dnia 30 marca 1965 roku o bezpieczeństwie i higienie pracy (Dz. U. z 1965, nr 13, poz. 91) zawierała rozróżnienie między pracownikami, do których zaliczała, m. in., osoby zatrudnione na podstawie umowy o naukę zawodu (art. 2), od uczniów szkół zawodowych i innych, odbywających zajęcia praktyczne w zakładach pracy, a nie będącymi pracownikami (art. 4). Młodociani pobierający naukę zawodu w zakładach pracy w ramach zawartych z tymi zakładami umów byli wprost uważani za pracowników przez art. 4 ust. 2 pkt 3 dekretu z dnia 25 czerwca 1954r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 97 ze zm.), art. 5 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 stycznia 1968r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1968 r. Nr 3, poz. 6 ze zm.) oraz art. 11 ust. 2 pkt 3 tej ustawy, nakazujący uznawanie za okresy równorzędne

z okresami zatrudnienia okresów wykonywania przed dniem 1 stycznia 1975r. pracy na podstawie umowy o naukę zawodu, przyuczania do określonej pracy lub odbywania wstępnego stażu pracy, a także art. 2 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 17 października 1991r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1991 r. Nr 104, poz. 450 ze zm.), nakazujący uznawanie za okresy składkowe przypadające przed dniem wejścia w życie tej ustawy okresów zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975r., która to zasada została przejęta przez art. 6 ust. 2 pkt 3 aktualnie obowiązującej ustawy o emeryturach i rentach. Stosownie do art. 12 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 lipca 1961r. o rozwoju systemu oświaty i wychowania (Dz. U. z 1961r. Nr 32, poz. 160) zasadnicze szkoły zawodowe mogły działać również jako szkoły przyzakładowe bądź pod opieką patronacką branżowo odpowiednich uspołecznionych zakładów pracy. Zasadnicze szkoły zawodowe przyzakładowe były zakładane, utrzymywane i prowadzone przez zakłady pracy.

Zatem z brzmienia wskazanych przepisów należy wnioskować, że nie każdy przypadek nauki zawodu był związany z zatrudnieniem ucznia w zakładzie pracy. W każdym przypadku natomiast Sąd obowiązany jest badać charakter stosunku prawnego łączącego ubezpieczonego (jako ucznia) z zakładem pracy lub z przyzakładową szkołą zawodową, w których odbywał naukę zawodu, albowiem tylko umowa o pracę, a nie o naukę, zawarta między w/w podmiotami, uzasadnia zaliczenie okresu nauki i odbywania praktyki do okresu zatrudnienia, jako okresu składkowego na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W ocenie Sądu Okręgowego odwołujący nie przedstawił w postępowaniu przed Sądem Okręgowym nie przedstawił stosownych dokumentów w postaci umowy o zatrudnienie robotnika młodocianego w celu nauki zawodu, jak i świadectwa pracy stwierdzającego, że w spornym okresie była zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy jako uczeń w zawodzie. Nie było zatem podstaw by powyższy okres zaliczyć mu jako okres składkowy do ustalenia wartości kapitału początkowego.

Drugim przedstawionym przez odwołującego dowodem, na okoliczność uwzględnienia praktycznej nauki zawodu jako okresu składkowego jest legitymacja ubezpieczeniowa seria Nr (...) wydanej przez (...) Oddział we W. z dnia 29.08.1987r. Sąd I instancji podniósł, że sporny okres to lata 1965-1969, natomiast w/w legitymacja ubezpieczeniowa została wydana już po tym okresie tj. w 1987r. Zatem legitymacja z 1987r., nie może stanowić środka dowodowego na wcześniejszy okres 1965-1969, po drugie, jeżeli nie ma zawartej umowy pomiędzy uczniem a zakładem pracy, to pracownicza książeczka zdrowia, została wystawiona wyłącznie dla celów sanitarno-epidemiologicznych i nie jest dokumentem na podstawie, którego można stwierdzić zawarcie umowy o pracę z pracownikiem młodocianym w celu nauki zawodu i uwzględnić tego okresu jako okresu składkowego.

Istota niniejszego postępowania sprowadzała się również do ustalenia, czy okres pobierania miesięcznego uposażenia przez okres jednego roku po zakończeniu zawodowej służby wojskowej należy traktować jako okres składkowy w myśl art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku, bowiem tylko ta kwestia stanowiła oś sporu pomiędzy odwołującym a organem rentowym. W tym zakresie Sąd Okręgowy zauważył, że zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS okresami składkowymi są okresy czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresy jej równorzędne, albo okresy zastępczych form tej służby. Orzecznictwo bogato przewiduje wykładnię pojęcia „okresy czynnej służby”, „okresy jej równorzędne” lub „okresy zastępczych form tej służby”. Wśród nich wymienia się takie elementy jak np. kwestia słuchaczy wyższych szkół wojskowych; tak też wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 9 maja 2014 roku, III AUa 1438/13, wskazujący, że słuchacze państwowych wyższych uczelni wojskowych, posiadający status kandydatów na żołnierzy zawodowych pozostawali w czynnej służbie wojskowej, zatem okres, w byli oni słuchaczami Wojskowej Akademii jako kandydaci na żołnierza zawodowego jest okresem składkowym w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, czy też jak w wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 6 grudnia 2012 roku, sygn. akt III AUa 970/12 wskazującego, że okres odbywania przez wnioskodawcę przeszkolenia wojskowego w Jednostce Wojskowej w spornym okresie podlega zaliczeniu do jego stażu ubezpieczeniowego jako składkowy z tej racji, iż jest to okres czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wszystkie jednak te wyjątki łączy jedna cecha – wszystkie te sytuacje dotyczyły osób, które posiadały status żołnierza czynnej służby wojskowej.

Jednakże zadaniem Sądu Okręgowego, roczny okres pobierania przez żołnierza zwolnionego z zawodowej służby wojskowej uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym przewidzianego w art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy, nie stanowi okresu składkowego w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ani okresu nieskładkowego wymienionego w art. 7 tej ustawy, a tym samym nie podlega uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do emerytury na podstawie art. 184 (tak też wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 lipca 2017 roku, III AUa 2023/16).

Przepis zawarty w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jako przepis zawarty w katalogu zamkniętym, należy stosować w węższym zakresie aniżeli wynikałoby to z twierdzeń odwołującego. Przepis ten, ze swojej istoty należy interpretować nierozszerzająco. Status osoby pobierającej uposażenie zasadnicze przez okres roku jest jasny – nie jest ona żołnierzem w służbie czynnej, nie jest to też forma zastępcza tej służby, w związku z czym nie podlega ona zaliczeniu do okresów składkowych.

W ocenie Sądu Okręgowego okresów zatrudnienia: od 02.04.1980r. do dnia 30.11.1980r. w Zakładzie (...) w M. prowadzonym przez M. K. z d. K. nie może stanowić podstawy ustalenia wysokości kapitału początkowego. Ubezpieczony nie udowodnił faktu zatrudnienia w spornym okresie. Przesłuchani świadkowie potwierdzili, iż wykonywał czynności w zakładzie fotograficznym siostry. Jednakże fakt ten nie implikuje wniosku, iż ubezpieczony świadczył tam pracę na podstawie umowy o pracę. Nie istnieją jakiegokolwiek dowody potwierdzające, iż strony łączyła umowa o pracę. Nie można wykluczyć, iż rodzeństwo K. prowadziło w spornym okresie wspólnie działalność gospodarczą, jednocześnie świadomie nie zgłaszając działalności do ubezpieczenia społecznego, co skutkowało niepodleganiem do ubezpieczeń społecznych. Zakład (...) prowadzony przez siostrę odwołującego nie widnieją w dokumentacji ZUS. Relacje rodzinne rodzeństwa pozwalają na wniosek, iż ubezpieczony orientował się w sposobie prowadzenia zakładu przez siostrę i akceptował taką sytuację. Tym samym w chwili obecnej nie może zasadnie domagać się zaliczenia spornego okresu do okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu, skoro sam akceptował taki stan rzeczy uchylając się od opłaty należnych składek..

Odwołanie wnioskodawcy w części w jakiej nie znalazło potwierdzenia w dokumentacji zgromadzonej w trakcie procesu należało zatem oddalić - pkt. II wyroku, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

We wniesionej od tego wyroku apelacji odwołujący zaskarżył powyższy wyrok w punkcie I i II (uwzględniających odwołanie w części), jednocześnie nie zaskarżył go w punkcie III, w którym oddalono odwołania w pozostałym zakresie.

Skarżący wskazał, że nie zgadza się z ustaleniami Sądu Okręgowego oraz rozbieżnością treści punktu I. wyroku, a treścią uzasadnienia zaskarża punkty I. i II, wyroku i wnosi o ustalenie poprawnie wyliczonej wysokości kapitału początkowego, podstawy wymiaru, okresów ubezpieczenia zaliczanych jako okresy składkowe oraz wskaźnika wysokości podstawy wymiaru, oraz ustalenie wysokości emerytury według

W uzasadnieniu apelacji wskazał, że na końcowym posiedzeniu Sądu, organ emerytalny przedłożył sądowi kolejną symulację wyliczeń świadczenia, natomiast skarżący po raz kolejny podniósł, że przedłożona symulacja nie uwzględnia pełnej wysokości uposażenia oraz że brakuje w niej okresu pobierania uposażenia i korzystania z pełnych świadczeń należnych tak jak żołnierzowi w służbie, w okresie jednego roku po zwolnieniu z obowiązku pracy/pełnienia czynnej służby wojskowej.

Sąd w uzasadnieniu wyroku wskazał na stronie 5 wers 4 od dołu do końca strony, że skarżący złożył zgodnie z wymogami przepisów sporządzone Listy Uposażenia i na ich podstawie Sąd ustalił wysokość dochodów skarżącego w okresie uwzględnionym przy ustaleniu wysokości emerytury. Gdyby Sąd rzeczywiście uwzględnił pełną wysokość dochodów z list uposażenia (kwota 284.416, zł), to w punkcie I. wyroku ustaliliby wysokość kapitału początkowego na kwotę 101.147,56 zł, podstawę wymiaru w wysokości 1.060,47-zł zaś wskaźnik wysokości wymiaru na poziomie 86,86%. Gdyby rzeczywiście Sąd przyjął powyższe za bezsporne i w tym zakresie ustalił poprawnie wskaźniki, to

w punkcie II. wyroku ustaliby wysokość emerytury w kwocie 2.015,34-zł, jako wysokość należnego świadczenia. Powyższe wartości skarżący wyliczył na podstawie dokumentów zgromadzonych w sprawie, uznanych przez Sąd za właściwe z zastosowaniem zasad obliczania ustalonymi w Ustawie. Rozbieżność kwotowa między znajdującymi się w aktach sprawy Listami Uposażenia i pozostałymi dochodami skarżącego w okresie obliczeniowym, a przyjętymi przez Sąd wartościami wynosi 31.296,- zł. Wartości zawarte w wyroku są wprost przeniesione z decyzji symulacyjnej sporządzonej przez ZUS z dnia 20.01.2020r. złożonej do akt sprawy i doręczonej skarżącemu w okresie poprzedzającym ostatnie posiedzenie Sądu.

Skarżący podniósł, iż nie odnalazł wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach sygn. akt III AUa 2023/16 z dnia 28.07.2017r. w ogólnie dostępnej bazie orzeczeń, na który się Sąd Okręgowy powołał odmawiając uwzględnienia spornego uposażenia. Tym niemniej skarżący nie zgadza się z taką interpretacją swojej sytuacji prawnej, nigdy też nie utrzymywał, że w tamtym okresie otrzymywał uposażenie z tytułu służby czynnej. Skarżący w toku postępowania procesowego wykazał, że służba/praca żołnierzy zawodowych szczególnie w zakresie uposażenia wyłączona jest z rządów kodeksu cywilnego oraz kodeksu pracy, a uposażenie to jest równoważne/tożsame z wynagrodzeniem otrzymywanym po zwolnieniu z obowiązku świadczenia pracy przez pracowników którzy zawierali umowy o pracę na zasadach i pod rządami kodeksu cywilnego czy kodeksu pracy. Do rozstrzygnięcia tej kwestii zdaniem skarżącego powinien mieć zastosować art. 6 ust.2 pkt 5 ustawy o FUS i kwoty otrzymanego w tamtym okresie uposażenia winny być przez Sąd uznane zgodnie z treścią tego artykułu.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje

Apelacja podlegała oddaleniu

W pierwszej kolejności należy dostrzec, iż skarżący nie do końca poprawnie określił w apelacji zakres zaskarżenia wydanego przez Sąd Okręgowy wyroku, albowiem zaskarżył go co do punktów I i II ustalających wysokość kapitału początkowego i emerytury, jednocześnie nie zaskarżył go w punkcie III, w którym to Sąd Okręgowy oddalił odwołanie w pozostałym zakresie. Tymczasem formalnie poprawnie z punktu widzenia istnienia substratu zaskarżenia oraz istnienia gravamen (interesu prawnego w zaskarżeniu) byłoby zaskarżenie właśnie punktu III oddalającego odwołanie. Zważywszy jednak na odmienne rozumienie substratu zaskarżenia w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych oraz w świetle uzasadnienia apelacji, na niewątpliwą wolę uzyskania przez odwołującego ustalenia wyższego kapitału i emerytury, przyjąć trzeba, iż w istocie celem ubezpieczonego było również zaskarżenie wyroku punkcie III, oddalającym jego odwołania. Otwiera do drogę zdaniem Sądu Apelacyjnego do merytorycznego rozpoznania wniesionej apelacji.

Przechodząc do zarzutów apelacji trzeba zauważyć, że nie zostały one sformułowane w sposób uporządkowany i zmierzają do generalnego zakwestionowania wysokości ustalonego przez Sąd Okręgowy kapitału początkowego i emerytury wnioskodawcy, które jego zdaniem powinny być ustalone w wysokości wyższej. Wydobywając z treści apelacji zarzut można przyjąć, iż odwołujący zarzucił sądowi wadliwe pominięcie przy ustaleniu kapitału początkowego kwoty uposażenia otrzymanego przez odwołującego, wypłacanego mu w okresie od marca 1978 r. do lutego 1979 r., a które - zdaniem skarżącego - powinno mu być zaliczone do uzyskiwanego przychodu w tym okresie i potraktowane jako okres, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2020.53 j.t.). Skarżący domaga się zatem potraktowania okresu pobierania takiego uposażenia jako okresu niewykonywania pracy po ustaniu zatrudnienia, jeżeli za te okresy na podstawie przepisów Kodeksu pracy zostało wypłacone wynagrodzenie lub odszkodowanie. Uwzględnienia tego okresu skutkowałoby zaliczeniem odwołującemu kwoty 51.000 złotych (w wysokości przez niego wskazywanej, i potwierdzonej wedle pisma Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych k.109-111, gdzie wskazano 54.000 zł, w tym dodatek rodzinny 3.000 zł) do wysokości kapitału początkowego. Skarżący nie podnosi jednocześnie innych zarzutów w sprawie, zwłaszcza o charakterze procesowym, co nie jest bez znaczenia na zakres rozpoznania sprawy w postępowaniu apelacyjnym.

Rozważania wypada bowiem rozpocząć od stwierdzenia, iż w orzecznictwie sądowym dominuje pogląd, iż Sąd odwoławczy rozpoznający apelację związany jest zarzutami prawa procesowego, za wyjątkiem nieważności postępowania, którą w granicach zaskarżenia uwzględnić winien z urzędu. Z urzędu uwzględni również stwierdzone przez siebie naruszenie prawa materialnego (por. uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów - zasada prawna z dnia 31 stycznia 2008 r. III CZP 49/07 OSNC 2008/6/55, Prok.i Pr.-wkl. (...), Biul.SN 2008/1/13, Wspólnota (...)). W pojęciu naruszenia prawa materialnego mieści się również zastosowanie przepisów prawa materialnego do niewystarczająco precyzyjnie ustalonego stanu faktycznego (por. w tym zakresie : wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2011 r. I UK 164/11, LEX nr 1135989, wyrok z dnia 29 listopada 2002 r., IV CKN 1532/00, LEX nr 78323, postanowienie z dnia 11 marca 2003 r., V CKN 1825/00, Biuletyn SN-Izba Cywilna 2003 nr 12). Oznacza to w niniejszej sprawie, że wobec braku zarzutów o charakterze procesowym, co do spornych okresów ubezpieczenia w postępowaniu przed Sądem I instancji tj. okresu nauki w Szkole (...) w latach 1965-1969 oraz okresu rzekomego zatrudnienia od 02.04.1980 r. do dnia 30.11.1980 r. w Zakładzie (...) w M. prowadzonym przez M. K. z d. K. - okresy te nie mogą być przedmiotem procesowych rozważań sądu odwoławczego, a zwłaszcza przedmiotem innych ustaleń faktycznych niż poczynił w tym zakresie Sąd Okręgowy. Sąd ten uznał, co do okresu nauki w Szkole (...) w latach 1965-1969, iż odwołujący nie wykazał w tych okresie wykonywania pracy w oparciu o umowa o naukę zawodu. Nie było zatem podstaw do uznania okresu pobierania nauki zawodu, jako okresu składkowego, na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy emerytalnej. Przepisy art. 9 ust. 1 oraz art. 10 ustawy z dnia 2 lipca 1958 roku o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. z 1958, nr 45, poz. 226), obowiązujące od 21 lipca 1958 roku do 1 stycznia 1975 roku, stanowiły, że zakład pracy, przyjmując młodocianego na naukę zawodu w celu przyuczenia do określonej pracy oraz odbycia wstępnego stażu pracy, jest obowiązany zawrzeć z nim na piśmie umowę, określającą zawód albo rodzaj pracy, w jakim młodociany będzie szkolony, czas trwania nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy lub wstępnego stażu pracy oraz zasadnicze obowiązki i uprawnienia młodocianego (art. 9 ust. 1) oraz, że okresy nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy i wstępnego stażu pracy są okresami zatrudnienia (art. 10). Brak wykazania istnienia takiej umowy w przypadku odwołującego wykluczał zaliczenia tego okresu do stażu ubezpieczeniowego.

Również co do drugiego okresu zatrudnienia u siostry w ocenie Sądu Okręgowego materiał dowodowy nie dawał podstawy do przyjęcia, że strony w tym okresie łączyła umowa o pracę mogąca stanowić tytuł ubezpieczeniowy. Nie istnieją wiarygodne dowody potwierdzające, iż strony łączyła w tym okresie umowa o pracę. Nie można wprawdzie wykluczyć, iż rodzeństwo K. prowadziło w spornym okresie wspólnie jakąś działalność, ale wobec jej niezgłoszenia do ubezpieczenia społecznego w spornym okresie brak jest podstaw do przyjęcia, że odwołujący pozostawał wówczas w stosunku pracy z siostrą. Do powyższych ustaleń Sądu Okręgowego nie podniesiono w apelacji żadnych zarzutów, a zatem sąd odwoławczy – jak to już wyżej wskazano - nie jest uprawniony do kontestowania tych ustaleń. Nie budzi przy tym wątpliwości, że Sąd Okręgowy prawidłowo zastosował w tym zakresie też prawo materialne, skoro ustalił zgodnie z regułami procesowymi okoliczności wskazujące na niepodleganie przez skarżącego w tych okresach ubezpieczeniom społecznym, to stosując prawo materialne słusznie pominął te okresy przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego i w konsekwencji emerytury.

Rozpatrując zatem apelację w zakresie w jakim sformułowano w niej zarzuty tj.

błędnie zdaniem skarżącego pominięcia wypłacanego w okresie od marca 1978 r. do lutego 1979r. uposażenia, który to okres jego zdaniem winien być traktowany jako okres o którym mowa w art. 6 ust.2 ust. 5 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - nie można przychylić się do trafności tego zarzutu. Na wstępie rozważań trzeba wprawdzie dostrzec, że do uzasadnienia Sądu Okręgowego wkradły się omyłki pisarskie będące jak się skutkiem korzystania z orzecznictwa wcześniejszego tego sądu, polegające u użyciu 4-krotnym przy określeniu odwołującego „wnioskodawczynią” (k. 207-208), ale nie rodzi to wątpliwości, że poczynione tam rozważania dotyczą sytuacji skarżącego, są bowiem powiązane z zindywidualizowanymi okolicznościami niniejszej sprawy. Omyłki te zresztą pojawiły się w części rozważań dotyczących spornego okresu nauki, nie będącego przedmiotem zarzutów apelacji. Przechodząc do meritum zagadnienia trzeba przypomnieć, iż odwołujący domagał się zaliczenia jako okresu składkowego okresu pobierania - na podstawie art. 18 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 17

grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy (Dz.U.2002.76.693 j.t.) - uposażenia. Zgodnie z tym przepisem żołnierzom zwolnionym z zawodowej służby wojskowej pełnionej jako służba stała, niezależnie od odprawy, przysługuje co miesiąc przez okres roku po zwolnieniu ze służby uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym, należne na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym. Z art. 18 ust. 4 i 5 wynika, że razie zbiegu uprawnień do uposażenia i zaopatrzenia emerytalnego, żołnierzowi przysługuje - według jego wyboru - tylko jedno z tych świadczeń, a nadto pobranie uposażenia może nastąpić jednorazowo z góry za cały należny okres. Odwołujący domagał się, aby potraktować ten okres jako okres, o którym mowa w art. 6 ust.2 pkt. 5 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2020.53 j.t.) czyli okres niewykonywania pracy po ustaniu zatrudnienia, jeżeli za te okresy na podstawie przepisów Kodeksu pracy zostało wypłacone wynagrodzenie lub odszkodowanie. Zdaniem Sądu Apelacyjnego brak jest po temu wystarczającej argumentacji prawnej. Trzeba bowiem zauważyć, iż przepisy prawa ubezpieczeń społecznych zgodnie z utrwalonym orzecnictwem muszą być wykładane w sposób ścisły, a wykładnia literalna ma dominujące znaczenie (por np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2012 r. I UK 304/11 OSNP 2013/3-4/39.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2008 r., I UK 346/07, LEX nr 490389). Oznacza to w pewnym uproszczeniu, iż ustawodawca w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych z reguły w sposób kazuistyczny określa regulowaną materię i stosowanie w nich analogii nie z reguły uprawnione. Zakładać przy tym trzeba, że ustawodawca zawarł w przepisach kompletną regulację. Jeżeli zatem w przypadku żołnierzy zaliczył jak okres składkowy (art. 6 ust. 1 pkt 4) okres czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresy jej równorzędne albo okresy zastępczych form tej służby to tylko takie okresy mogą kwalifikowane jako okresy składkowe w przypadku żołnierzy. Gdyby jego wolą byłoby poszerzenie tych okresów również o okres pobierania przedmiotowego uposażenia, to zawarłby stosowną regulację w ustawie emerytalnej, jak to uczynił właśnie w przypadku pracowników, na który to przepis powołuje się odwołujący. Istnienie tej regulacji w przypadku pracowników nie jest zatem argumentem przemawiającym za rozciągnięciem tej regulacji na żołnierzy pobierających uposażenia na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy, lecz jest argumentem przemawiającym przeciwko zaliczeniu do okresów składkowych okresu pobierania uposażenia. W chwili wejścia w życie ustawy emerytalnej (1.1.1999 r.) art. 18 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy już obowiązywał, a zatem ustawodawca miał tego świadomość, mimo tego nie zdecydował się na zaliczenie tego okresu do okresów składkowych bądź nieskładkowych. Wbrew twierdzeniom skarżącego stosunek pracy i stosunek służby dzielą istotne różnice także w sferze ubezpieczeń społecznych. Nie jest też trafne porównanie przedmiotowego uposażenia do wynagradzania za czas pozostawania bez pracy lub odszkodowania, bowiem z art. 18 ust 4 ustawy bardziej zasadnym jest porównanie go do zaopatrzenia emerytalnego żołnierza, skoro pobieranie jednego wyklucza prawo do drugiego. Przeciwko uznaniu uposażenia za okres składkowy w rozumieniu art. 6 ust.2 pkt 5 przemawia też możliwość jego jednorazowej wypłaty (art. 18 ust 5 powołanej ustawy). Do podobnych wniosków doszedł Sąd Apelacyjny w Katowicach w cytowanym przez Sąd Okręgowy (wyrok SA w Katowicach z dnia 28 lipca 2017 r. III AUa 2023/16, Biul.SAKa (...)), który wykluczył możliwość uznania okresu pobierania uposażenia na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy, za okres składkowy w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, lub nieskładkowy nieskładkowego wymienionego w art. 7 tej ustawy.

W tym stanie rzeczy wniesiona apelacja podlegała oddaleniu na zasadzie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. W utrwalonym orzecnictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się stosowanie art. 102 k.p.c. w sytuacji, gdy strona przegrywająca znajduje się w wyjątkowo ciężkiej sytuacji majątkowej, a wytaczając powództwo była subiektywnie przeświadczona o słuszności dochodzonego roszczenia, natomiast strona przegrywająca korzystała ze stałej obsługi prawnej i nie poniosła dodatkowych nakładów na prowadzenie procesu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 2010 r. II CZ 43/10, LEX nr 1365639; wyrok SN z dnia 17 listopada 1972 r., I PR 423/72, OSNCP 1973, nr 7-8, poz. 138), gdy dochodzone roszczenie wynika z niejasno sformułowanych przepisów (wyrok SN z dnia 6 grudnia 1973 r., I PR 456/73, OSNCP 1974, Nr 9, poz. 154), gdy sprawa ma wątpliwy i dyskusyjny charakter (postanowienie SN z dnia 27 kwietnia 1971 r., I PZ 17/71, OSNCP 1971, Nr 12, poz. 222). W niniejszej sprawie odwołujący się w apelacji znacznie ograniczył zakres swoich żądań

i zarzutów tylko do kwestii przedmiotowego uposażenia, o którym orzeczenie wymagało istotnych i pogłębionych rozważań .